

Interviewee: Doan Quoc Sy

Interviewer: Bui, Nancy

Location: Saigon Radio, Houston, Texas

Date: 2011-03-02

Identifier: wrc02790

Context: This recording and transcript form part of a collection of oral history interviews conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation and donated to the Chao Center for Asian Studies at Rice University. This collection includes video recordings of interviews with Vietnamese Americans native to or living in Texas. This interview forms part of the national 500 Oral Histories Project conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation.

This transcript was written by Mr. Hieu Do in 2014 by recommendation of Ms. Nancy Bui of the VAHF, and has not been verified by staff at Rice University.

<video 1>

!: My Name is Nancy Bui, today is Wed, March, 2nd, 2011, I'm going to interview Mr Doan Quoc Sy, at Saigon radio Station on Houston Texas, This is a part of 500 oral histories project of The Vietnamese American Heritage Foundation.

Thưa ông, ông có thể cho biết tên ông là gì và quê quán ở đâu không ạ ?

00:30:@: Tôi làng Thuật, thuộc về Hà Đông nhưng mà vì cách Hà Nội 6km thôi, nên về sau này Hà Nội nó gọi là ngoại thành Hà Nội, không thuộc Hà Đông nữa.

!: Xin ông cho biết tên ạ ?

00:58:@: Tôi là Doãn Quốc Sỹ

!: Nghề Nghiệp của ông, ông làm nghề gì lúc ở Việt Nam ạ ?

01:06:@: Tôi thì ở Việt Nam cũng xưa là dạy học thôi, tôi dạy đại học Văn Khoa, Đại học Vạn Hạnh và Đại Học Sư Phạm,

!: Ngoài ra ông có Viết Văn phải không ạ ?

01:25:@: Vâng tôi thì có thể nói là hai ngành chính thì là một là viết văn và hai là dạy học.

!: Ông có thể nhớ là ông đã viết được bao nhiêu tác phẩm không ạ ?

01:41:@: Tôi chỉ biết có lẽ cũng phải vào khoảng độ trên dưới hai mươi tác phẩm đã được in và xuất bản trong đó có tác phẩm trường thiên tiểu thuyết là khu rừng lau có độ 4 tập vào khoảng độ trên dưới 1000 trang,

!: Ông có nhớ vì sao ông viết tác phẩm khu rừng lau không và tác phẩm đó nói về cái gì ạ ?

02:23:@ : cái thời kháng chiến thì tôi đi chống Pháp, thế rồi thì là toàn dân chống Pháp thế nào, tôi có viết trong bộ khu rừng lau đó.

!: Vâng tức là viết về thời gian chống Pháp, chống lại sự đô hộ của Pháp, và nội dung nằm trong khu rừng lau phải không thưa ông,

03:04:@: Vâng

!:Thưa ông, như vậy là ở Hà Đông gần Hà Nội vậy là ông đã lớn lên và đi học ở đó hay sao ạ ?

03:12:@: Vâng tôi là cách hà nội có 6 cây số cho nên tôi đi học tôi còn nhớ là trường Junior blanche, à có lẽ là trường juylo blanche, rồi thì ngày ngày đi đạp xe đạp 6 cây số tới trường để học trường Lision Gia Long, Đường Juyno Blance, tôi được học cụ Vũ Đình Liên, tức là cụ có bài thơ bất hủ ông đồ già đấy.

!: Vâng thưa ông thì đạp xe đạp từ quê cách 6 cây số vào Hà Nội học, thì ông có nhớ kỷ niệm vui buồn gì cho đến ngày hôm nay không ? có gì đáng nhớ ấy ?

04:32:@: Tôi chỉ là có cái kỷ niệm với lại cụ Vũ Đình Liên, thế rồi giờ ra chơi thì tôi đứng ở cái chỗ các cụ Nhà giáo thầy tôi ở cái phòng riêng, giờ ra chơi tôi nhớ là tôi ra đứng gần chỗ cụ Vũ Đình Liên, ngồi nói chuyện với bè bạn, tôi mới đọc một câu cái bài thơ bất hủ ông đồ già cụ của cụ, Những người Muôn Năm cũ, hồn ở đâu bây giờ, cụ biết là cái học trò quậy ra trêu mình đây, cụ mới a a là tôi lẩn vào cái đám bằng hữu bè bạn đứng đấy. Thế thôi, tôi còn nhớ kỷ niệm đó với cụ vũ đình liên.

!: Thưa ông, cái tác phẩm Khu rừng lau nói về cuộc chiến đòi độc lập của người Việt Nam đánh đuổi người Pháp, thì ông có tham dự vào cuộc kháng chiến đó không ?

06:15:@: Tôi thì là bắt đầu kháng chiến cái là tôi vào làm ở bộ tổng tham mưu ngay, vì thời của tôi là cái thời học về Pháp văn thật là sớm, thành thử ra khi mà tôi kháng chiến cái thì tôi vào ngay trong bộ tổng tham mưu, vào dịch những tác phẩm, hay những cái tài liệu mà mình tịch thu được ở chiến trường, rồi dùng những tác phẩm đó để mà tài liệu của Pháp để lấy để dịch những tài liệu của pháp cho bộ tổng tham mưu viết các bài, các tài liệu của Pháp đó.

!: Thưa ông, cuộc chiến đó cuối cùng giành độc lập cho Việt Nam, nhưng mà lại có cái vấn đề cộng sản, thì trong lúc đó ông là người ngồi trong bộ tổng tham mưu như thế, ông có biết làm sao đang từ cuộc chiến tranh cho dân tộc trở thành chiến tranh cho cộng sản thưa ông.

08:09:@: cái thời đó tôi chỉ biết thời đó là cái thời mà mình chỉ cần có người Lãnh đạo chống Pháp là được rồi, chứ thời đó cái bộ mặt thật của cộng sản nó chưa lộ, chỉ cần có người lãnh đạo để mình theo để chống pháp thế là được rồi, chứ bộ mặt thật của cộng sản chưa có. Cái thời đó, tôi vào là trong thanh niên cứu quốc, lúc bấy giờ là cứ có người lãnh đạo là mình theo thôi.

!: Thưa ông là ông đi từ những ngày đầu mà trong sách sử có nhắc đến là ông Hồ Chí Minh và đặc biệt là Đảng cộng sản thì nếu ai không theo họ đi kháng chiến thì như ông nói là đầu tiên cần người lãnh đạo để mà lãnh đạo cuộc chiến đó, nhưng mà vào nằm dưới sự điều khiển của họ rồi đó mà không theo họ thì họ giết nhiều lắm, thì ông có bạn bè hay người trong gia đình bị giết bởi cộng sản không, ông có ai thân mà ông biết không?

09:45:@: tại thời đó thì tôi cũng chỉ là thấy là người cộng sản, nó chưa có xuất hiện lộ liễu là người cộng sản, chỉ biết là người kháng chiến, người kháng chiến, người chống Pháp cho nên tôi theo hết mình, thời đó tôi ở trong đoàn thanh niên cứu quốc,

!: Vậy sau này sao ông bỏ cộng sản ?

10:27:@: Về sau này thì khi mà cộng sản lộ cái bộ mặt thật của nó ra rồi, thì tôi theo hết mình, và tôi cũng bỏ hết mình, khi tôi thấy cái khuôn mặt thật đó là cộng sản thì phải thấy là không thể sống được với nó rồi, tôi bỏ ngay về.

!: Thưa ông ông có nói là bộ mặt thật, ông có thể nói cụ thể hơn là cái bộ mặt thật đó như thế nào không ạ ?

11:12:@: Tôi chỉ biết là tôi có một bà cô bà cô ở Thái Nguyên, thì cái thời kháng chiến thời quân đội khi cô tôi tới thăm thì quân đội căng cái biểu ngữ là chúng em chào đón chị, thế thì đến khi mà cái địa chủ điền chủ hay là gì không cần nữa, thì nó tìm cách giết hại bà cô tôi.

!: Bà cô bị giết chết ạ ?

12:29:@: Vâng, tôi nhớ là dạo đó hình như là nó giết thì phải, lúc đầu thì chúng em chào đón chị, sau đó thì tán tận lương tâm, không có kiêng nể gì cả.

!: Ông có nói ông là thanh niên cứu quốc, ông có thể nói cái thanh niên cứu quốc lúc bấy giờ là làm gì không ?

13:04:@: Tôi thì cũng tùy theo khả năng từng người, tôi thì là vì thế hệ của tôi thì học tiếng Pháp, đến trường là học tiếng Pháp rồi, thành ra hãy còn về thạo tiếng Pháp lắm, tôi chuyên dịch các tác phẩm mà các chiến sỹ của mình tịch thu được của Pháp.

!: Ông có nhớ tác phẩm nào mà ông đã dịch trong thời đó không ?

13:50:@: Không, cái ấy chỉ là làm cho bộ tổng tham mưu không, còn khi viết bộ Khu Rừng Lau, là ngàn trang ấy, là tôi coi như là một cuốn tiểu thuyết về thời chống Pháp nó như thế nào, hầu hết là kinh nghiệm sống của tôi, tôi viết thành tiểu thuyết,

!: Tức là kinh nghiệm thật, còn những cái hư cấu rồi những nhân vật, những gì xảy ra của bản thân phải không ạ ?

14:37:@: Vâng, các cái tài liệu để mà tôi dựng nên nhân vật đều là những tài liệu sống động có thật cả.

!: Thưa ông ông có thể nói về cuộc di cư của ông và gia đình như thế nào không ạ ? cuộc di cư năm 1954 ấy ạ ?

14:59:@: Vâng, thì

!: Đi bằng tàu hay máy bay hay như thế nào, từ ngoài bắc vào di cư năm năm tư ấy.

15:14:@: Năm 54 thì tôi chỉ biết là cũng lâu quá rồi, tôi cũng quên hết, chỉ biết thời đó của tôi gọi là Bắc Kỳ 54 vì tôi là bắc kỳ đi vô nam năm 54 nên gọi là bắc kỳ năm tư.

!: Lúc bấy giờ là ông 31 tuổi, khi ông nghe nói đất nước chia đôi, ông đi vào miền nam thì cảm nghĩ của ông như thế nào ? vì sao ông bỏ miền Bắc vào Miền Nam?

15:53:@: Tức là tôi chỉ biết rằng là tôi nhớ là thời đó họ gọi tôi là bắc kỳ năm tư, họ đón tôi từ bắc vào nam,

!: Chuyển đi từ bắc vào nam thì ông không nhớ, đi bằng tàu há mồm hay đi bằng gì...

16:20:@: Đi máy bay,

!: Vào trong nam thì gọi là bắc kỳ, vậy thì họ có kỳ thị không ?

16:37:@: Không, cái đồng bào miền Nam thì học có thể nói là tôi vẫn còn nhớ cái thái độ của đồng bào miền nam, nói là bắc kỳ năm tư cho vui vậy, thường thường là các cùng đám di cư với nhau gọi như thế, còn người Miền Nam rất cởi mở.

!: Ông có nhớ là lúc đó ông tiếp tục làm gì ở Miền Nam không ? lúc đó ông học tiếp hay đi dạy học lúc bấy giờ ?

17:28:@: lúc đó tôi có vào miền Nam, thế rồi thì tôi chỉ nhớ rằng là lâu quá thành ra tôi cũng quên mất, chỉ biết rằng là lâu quá rồi tôi cũng quên mất.

!: Khi mà ông dạy trong các trường đại học thì ông có nhớ năm nào bắt đầu trở thành giáo sư đại học không ?

18:17:@: cũng quên

!: Vậy lúc dạy sinh viên ông cảm thấy sinh viên của ông ra sao, ông cảm thấy họ thế nào ?

19:32:@: cái thời của tôi thời đó cũng vậy thôi, cũng hiền hòa chứ không có cái gì quậy phá lắm.

!: Rồi những phong trào Sinh viên xuống đường chống chính phủ, chống Mỹ, chống Pháp đó, ông khuyên sinh viên thế nào ?

19:06:@: Tôi cũng có nhớ là có chống chính phủ chống Pháp thì đó là tôi cũng có là tham gia tích cực lắm, tôi chỉ còn nhớ tại lâu quá rồi tại còn mang máng là có tham gia rất là tích cực thế thôi.

!: Năm 1975 đó, ngày 30.4 lúc bấy giờ ông đang ở đâu, tại sao ông ở lại Việt Nam.

19:53:@: Tôi chỉ biết, còn biết được là thời đó là mình hãy còn tin cậy ở đất Sài Gòn có lẽ vì thế nên tôi mới không đi.

!: Ông tin là người Mỹ không bỏ Sài Gòn ạ đến khi hỏi ông một câu này nữa là 20 tác phẩm ông viết đều trong Nam hết ạ ? vậy tác phẩm nào mà ông ưng ý nhất ?

20:53:@: Thì có thể nói rằng là các tác phẩm của tôi đều viết bằng cả tấm lòng nên không có con yêu con ghét, tất cả đều viết bằng cả tâm hồn nên tôi yêu các tác phẩm đó.

!: Vâng, thưa ông thì không nghĩ Sài Gòn sẽ không mất, ông quyết định ở lại, thì chuyện gì đã xảy ra cho ông ?

21:43:@: chợt hỏi thì tôi chỉ biết rằng là khi mà Cộng Sản vào Sài Gòn cái thì là nó tìm cách nó cái người như tôi thì họ ngăn trở không cho dạy học.

!: Ông có vào trường nhưng họ không sử dụng nữa ?

22:45:@: Vâng, bây giờ chợt hỏi cái là tôi lại quên đi mất.

!: Thưa ông, ông nghĩ gì về người Mỹ và chính sách của họ đối với Việt Nam và Miền Nam Việt Nam

23:11:@: Cái

!: Cái suy nghĩ của ông về cuộc chiến Việt Nam ?

23:30:@: Bây giờ lại thời đó nó lờ mờ quá, không còn nhớ rõ nữa, thành ra không muốn nói lại. có những cái điều sợ mình nói không đúng

!: Thưa ông, họ bắt ông đi tù như thế nào vì sao ông phải vào tù ?

24:01:@: Thì tôi nó gọi tôi là văn nghệ sỹ phản động, thế rồi thì đi để nó gọi từ gọi là văn nghệ sỹ phản động thế thôi, họ đến nhà họ bắt

!: Họ đến có còng tay không hay dẫn đi thôi ?

24:43:@: không, họ dẫn đi thôi

!: Rồi ông phải tù bao nhiêu năm ?

24:51:@: tôi tù là lần đầu độ 4 năm, thế lần sau 4 năm nó thả tôi ra rồi sau đó tôi lại viết tôi còn nhớ dạo đó tôi viết Lão Bối gửi qua Pháp và có một cô cũng làm ở Bưu điện thì cô đó là cái người mà đứng là cầu nối gửi giúp tôi sang Pháp nhà xuất bản Lão Bối, thì sự thật ra nó vẫn theo dõi, nó vẫn theo dõi và biết tôi gửi tác phẩm ra ngoại quốc sang Pháp, nhưng mà nó kiểm duyệt kiểm soát xong rồi nó lại gửi cho mình để cho mình tưởng là nó chưa biết thế là cô kia về sau này cái cô bưu điện đó gửi là cái cầu nối để gửi ra ngoại quốc đó cũng bị bắt cùng tôi,

!: Cô ấy cũng bị đi tù à ?

26:46:@: Vâng cũng bị đi tù

!: lần thứ hai ông phải tù bao lâu?

26:53:@: Lần thứ hai tôi bị tù độ 8 năm rưỡi, cả hai lần độ 12 năm rưỡi.

!: Những ngày trong tù họ cư xử với ông như thế nào ?

27:07:@: Họ cũng chỉ là gọi là cách ly mình khỏi quần chúng thôi, chứ ở trong tù thì tôi cũng đi làm, đi lao động, đi trồng cây và cái cây bây giờ tôi vẫn còn trông thấy cây bạch đàn là cái dạo đó là tôi đi trồng cây bạch đàn họ lấy nguyên liệu làm giấy

!: Ông bảo mỗi lần ông nhìn thấy cây bạch đàn thì cái cảm tưởng của ông như thế nào ạ ?

27:48:@: Thì cũng coi như kỷ niệm thôi, cái việc đó nó cũng đã qua rồi, mình thấy thế thôi

!: Còn chuyện ăn uống thế nào . có đầy đủ không ?

28:09:@: Thường thì là các thức ăn ruốc hay thịt người nhà gửi đều cho tiếp, tôi không bị kham khổ ăn uống lắm, trong tù vì gia đình vẫn gửi đều được.

!: họ có trừng phạt hay nhốt riêng hay đánh đập không ?

28:48:@: không, không có đánh đập gì cả, chỉ có đúng là cốt là cách ly khỏi quần chúng thôi.

!: Sau đó khi ông trở về đó, thì sau đó ông có lập nên một cái nhóm sáng tạo gồm nhiều anh em cầm bút viết nhóm đó mục đích là lập ra để làm gì, và ông là người đứng đầu phải không ạ ?

29:22:@: Tôi là trong các anh em điều khiển từ sáng tạo, tôi, Mai Thảo, Thanh Tuyền, Nguyễn Sỹ Tế, làm việc với nhau.

!: Tờ Sáng Tạo là in hay đánh máy rải thôi ạ /

30:02:@: tôi chỉ biết rằng là SÁNG Tạo thì có in thôi, chứ không phải ấy, in hẳn hoi, thành tờ báo đẹp.

!: Cái đó mình có được phép xuất bản ra ngoài bán không ?

30:37:@: Bán đều lắm

!: Nhưng mà không có giấy phép vì hình như cộng sản đâu có cho giấy phép xuất bản đâu phải không

30:51:@: Cái thời đó hình như là cộng sản nó chưa vào ?

!: À lúc đó là cộng sản chưa vào, nhưng mà lần thứ hai sau đó ông bị bắt đó thì về ông bị bắt vì ông và một số nhà văn bị bắt là chỉ vì liên hệ đến việc gửi bài sang Ngoại quốc thôi phải không ạ ?

31:12: @: Vâng,

!: Còn cái tờ sáng tạo là trước năm 75 ?

31:16:@: Vâng,

!: Sau khi họ thả ông về sau tám năm lần 2 thì sức khỏe ông ra sao ạ ?

31:30:@: Sức khỏe vẫn khỏe bình thường, nó chỉ cốt nhất để cách ly khỏi quần chúng thôi, ăn uống gia đình gửi đều thành thử không đến nỗi gì cả.

!: Lần hai sau khi ông đi tù về rồi thì ông làm gì ạ ?

32:09:@: Bây giờ tôi cũng lờ mờ quên rồi. lâu quá rồi tôi quên rồi.

!: còn khi mà được gia đình bảo lãnh qua đây thì ông sang đây ông còn nhớ sang Mỹ năm nào không ?

32:40:@: Tôi cũng quên chỉ nhớ rằng là đáng lẽ thì tôi là tù chính trị thì đi diện HO, nhưng mà cái giấy của con tôi nó bảo lãnh cho sang trước, các con cháu ở nhà bảo thôi nó ở đây nó lật mặt như bàn tay ấy, nó lại bắt bố lúc nào không biết thôi thì đã đành HO đi qua thì nó có nhiều quyền lợi hơn, nhưng mà cái ODP đến trước thì bố cứ đi trước đi.

!: Số người con ở lại Việt Nam sao ạ ? ông có bao nhiêu người con ạ ?

33:36:@: tôi có tất cả 8 con, 4 trai 4 gái chúng nó ở bên Cali cả,

!: Những người đi trước là vượt biên ạ ? Bao nhiêu người đi bao nhiêu người còn ở lại với ôn g?>

33:54:@: Tôi cũng không nhớ rõ, chỉ biết rằng là có mấy đứa đi đầu có hai đứa thì là một đứa con trai và gia đình đứa con gái, thì qua Úc, thì tôi cũng đã có một lần khi mới sang đây thì tôi cũng qua Úc thăm các con tôi ngay,

!: Như vậy thì sang đây ông bao nhiêu tuổi rồi ?

34:50:@: Tôi chắc lúc đó

!: Ông không làm gì mà về hưu luôn phải không ạ ?

34:57:@: Vâng tôi không có làm gì vì sang đây thì các con nó nuôi thôi . các con nó trưởng thành nó nuôi.

!: Ông còn viết gì mới sang không ?

35:25:@: Lúc mới sang thì có viết đi tức là đi vượt biên, coi như là những tài liệu sống động và tôi đã sống qua cảnh đó, sống nhìn đứa con sắp sửa đi thành thử trong lòng cho đến bây giờ khi nghĩ lại tuổi đó tôi vẫn còn

!: Xin ông nhớ lại những cảnh đó là những cảnh gì ạ

36:16:@: Những cảnh không biết bao giờ bố con mới gặp lại, rồi trần trở những điều đó.

!: Thưa ông ông có một số hình ảnh ở đây, xin ông có thể cho biết là cái này chẳng hạn là thấy có bảy người tức là gồm những ai đây ạ ?

36:51:@: Đây là con gái trưởng, đây là con dâu, đây là bạn nó, đây là con trai trưởng, hai vợ chồng con trai trưởng, đây là con trai, đây là con rể.

!: Thưa ông những người qua đây như con trai trưởng, con dâu trưởng những người này họ thành đạt hết rồi chứ ạ ?

37:30:@: Họ thành đạt hết rồi ạ,

!: Hiện giờ ông có bao nhiêu cháu rồi ạ ?

37:43:@: Mười sáu đứa,

!: Thấy hình này là trong dịp gì đó có bà ngồi bên này phải không ạ

37:53:@: Vâng bà xã tôi đây là con rể tôi con gái trưởng, và thế thôi

!: Còn cái hình này là các con từ Việt Nam qua hay sao ạ ?

38:13:@: Đứa giữa về sau nó mới tới

!: Cái đợt sang cùng ông là có bao nhiêu người sang cùng ?

38:31:@: Tôi nhớ là dạo đó tôi nhớ là tôi đi di cư thì là con gái trưởng nữ của tôi, đây là con rể, đây là con trai hiện giờ ở Cali, các con sang đây cả rồi

!: Đây là hình ông bà đang đi bộ trước nhà ạ ?

39:14:@: Vâng đây hình bà xã tôi.tôi và bà xã tôi đi

!: Bây giờ có hỏi câu này, là trong cuộc đời cũng nổi trôi với lịch sử đất nước như thế ông có điều gì để nói với con cháu, những người trẻ là phải sống như thế nào để trở thành người hữu ích thừa ông?

39:39:@: Có lẽ là tôi chỉ nói với con cháu thì cũng kiểu như là đại khái như là cộng sản thì không bao giờ tin được, nói một đằng làm một nẻo, chứ không có tin được cộng sản, nếu tôi có khuyên các con cháu thì chỉ có khuyên một câu ngắn gọn vậy thôi.

!: Thưa ông còn điều gì nữa mà ông muốn nói với con cháu, hoặc ngoài điều này giờ chúng tôi hỏi, có điều gì ông muốn nói mà chúng tôi chưa có hỏi không ?

41:12:@: không có gì để nói nữa

!: Có tác phẩm nào ông viết ở hải ngoại này không

41:27:@: Tôi không nhớ rõ lắm nữa.

!: Giờ người ta nói đến nhà giáo nhà văn Doãn Quốc Sỹ, thì người ta nên nghĩ gì về nhà văn Doãn Quốc Sỹ,

41:49:@: Tôi không nhớ rõ nữa tôi viết với cả tấm lòng cho nên là các vị nếu có thì giờ và đọc được tác phẩm nào thì xin đấy là tất cả tấm lòng của tôi, kinh nghiệm sống của tôi viết thành tác phẩm, chứ không phải là sáng tác bịa đặt đâu, hầu hết đều là kinh nghiệm bản thân, đã là nạn nhân của cộng sản như thế nào, viết y như hệt tôi đã chịu đựng

!: còn những ngày cuối đời ông có hài lòng không?

43:07:@: Tôi rất là yêu đời dù rằng là có cuộc đời khổ sở tù tội 12 năm rưỡi, kể cả 2 lần tù nhưng mà tôi cho rằng là cái tiếng Pháp là. Có những cái điều đau khổ đấy, nhưng mà chính vì đau khổ mà mình thấy rằng là trong cái đau khổ đó nó có cái lợi cho mình, cái kinh nghiệm cho mình, chẳng hạn biết thế nào là cộng sản

!: Thưa ông, nghe nói bà nhà cũng không được khỏe lắm phải không ạ ?

44:29:@: Bà xã cứ nằm chứ cũng không đi đâu cả,

!: Ông gặp bà trong hoàn cảnh nào

44:43:@: Tôi chỉ là cái đứa em gái tôi thì nó có em ruột tôi nó có chơi rồi thì cũng có bạn với lại chị của bà xã tôi, thế rồi thì là tìm cách để kiểu như là móc nối cho tôi quen với bà xã tôi, để rồi sau này thành ra là thành duyên vợ chồng

!: Ông nghĩ gì về bà trong cuộc đời trôi nổi theo ông 12 năm rưỡi thăm nuôi ông ở tù ?

45:44:@: Tôi chỉ nhớ là bà xã tôi chỉ có biết là nội trợ, công việc nội trợ làm hết tất cả không có gì cả, thế thôi, chứ còn thì cái thời mà tôi bị tù tội thì bà cũng chỉ là đi làm để có tiền thăm nuôi chồng, thế thôi.

!: Coi như là những ngày cuối ông cũng cảm thấy có một người bạn tốt như bà, nói chung là ông nghĩ gì về người đàn bà Việt Nam, trong giai đoạn có những người chồng tù đầy như vậy ạ ?

46:43:@: Tôi thấy có lẽ đó là một cái đức tính đặc biệt nhất của người đàn bà Việt Nam, tức là chịu thương chịu khó, chịu vất vả vì chồng, coi cái đó là cái điều dĩ nhiên là thế thôi, không có cái gì mà phải

!: Buổi phỏng vấn cũng dài rồi, chúng tôi thay mặt hội chân thành cảm ơn ông Doãn Quốc Sỹ, phải bỏ thì giờ nhớ rất nhiều điều đã xa xưa rồi cố gắng nhớ để chia sẻ với anh em trẻ biết được cuộc đời của một nhà giáo dục, một nhà văn đã trải qua ra sao, điều đó cũng là một điều để cho các em có bài học, xin chân thành cảm ơn nhà văn Doãn Quốc Sỹ.